

SATSNINGSOMRÅDE: Vennskap og sosial kompetanse.

Om empati, følelser, samhold og vennskap (sosial kompetanse).

”Tidligere erfaringer med jevnaldrende har stor betydning for barns samspillferdigheter og gjør barnehagen til en viktig arena for sosial utvikling, læring og etablering av vennskap. Sosial kompetanse handler om å samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. I omsorg, lek og læring vil barns sosiale kompetanse både bli uttrykt og bekreftet ved at de viser evne til å leve seg inn i andres situasjon og viser medfølelse. Barn blir utfordret gjennom samhandling til å kunne mestre balansen mellom selvhevdelse og å se andres behov”. (Rammeplan 2011:34).

Barnehagens satsningsområde i år blir sosial kompetanse. For at barna skal få gode erfaringer i arbeidet mot sine sosiale ferdigheter vil vi hovedsakelig bruke boken ”Jonas i jungelen”, men vi vil også bruke andre fremgangsmåter. Boka handler om Jonas som ikke kan få kjæledyr på grunn av allergi. I en drøm havner han i jungelen der han blir kjent med ulike dyr. Gjennom sang og musikk får vi høre om Jonas og dyrene som på hvert sitt vis uttrykker ulike følelser som redsel, sinne og tristhet. Gjennom alle de ulike opplevelsene opparbeider Jonas og apen Alfred et varmt og godt vennskap.

Vi ønsker å lære barna at handlinger som motiverer, støtter og hjelper andre, også er hensiktsmessige for en selv. I noen situasjoner må ens egne ønsker og behov av og til vike for andres. Et barns evne til å lytte, og å ha medfølelse og forståelse (empati) for et annet, vil under mange omstendigheter være gull vært. Men å tørre å våge og vise at man duger til noe, er også veldig viktig. Dette er med på å styrke barns selvtillit og selvfølelse. Gjennom masse lek, glede og humor kan man bygge et godt samhold i gruppen, og med hjelp og veiledning utvikles og bedres ferdighetene som gjør barna til mere sosialt kompetente mennesker.

Får æ holde dæ i handa,
holde fast ei lita stund
Slippe taket i alt anna
og bare holde uten grunn.

(Kjerstin Aune)

BARN'S MEDVIRKNING

I barnehagelovens §3 står det om barns rett til medvirkning

”Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.”

Vår forståelse av barns medvirkning omhandler barns selvbestemmelse. Det handler om at vi voksne ikke kan gi fra oss ansvaret men derimot gi fra oss makt. Det er også viktig at vi fokuserer på betydningen av barns rett til og mulighet til. Det er en rett og en mulighet barna har, men ikke et krav. Som voksne i barnehagen må vi synliggjøre for barna disse mulighetene og rettighetene. Når vi fokuserer på barns medvirkning i barnehagen vil følgende stå sentralt:

Selvbestemmelse – Barna skal få mulighet til være med å bestemme hva vi skal gjøre og hvordan. Alle barn er forskjellige og trenger ikke alltid å gjøre det samme til enhver tid. Personalets ansvar blir derfor å observere og dokumentere hva barnas interesser og behov er, og ta utgangspunkt i dette i videre planlegging sammen med barna. Barnas ønsker og meninger må bli tatt på alvor og bli gjeldene i det daglige arbeidet i barnehagen. Her er det viktig å fange opp verbale uttrykk og også non – verbale og kroppslige uttrykk (sistnevnte vil være spesielt gjeldene for de minste barna og barn med språkproblemer).

Anerkjennelse og respekt – Her handler det om å møte barna med anerkjennelse og respekt både gjennom kommunikasjon og holdninger i alle situasjoner. Vi må se på barna som kompetente og selvstendige individ som skal tas på alvor.

Gi uttrykk for sine meninger – Alle barnas meninger skal bli hørt, bli tatt på alvor og bli gjort gjeldende. I en barnegruppe med mange barn kan det være en utfordring at alle blir hørt. Er det tilfeller der barnas meninger ikke kan bli gjort gjeldene, av for eksempel praktiske årsaker, er det viktig at de voksne ikke avviser barna, men forklarer dem på en god og forståelig måte.

Tid og rom til undring og refleksjon – Det må settes av tid og rom til undring og refleksjon. Her handler det om å lytte til hvert enkelt barn og være en medforsker. Være en voksen som ikke gir ferdige svar, men en som er aktivt tilstedeværende og legger til rette, støtter, oppmuntrer og utfordrer. En voksen som engasjerer seg sammen med barna og er der de er.

Aktiv deltakelse i et fellesskap – Aktiv deltakelse i et fellesskap med andre barn og voksne er avgjørende for barnets utvikling. Leken er en livs – og læringsform. Noe av det viktigste for barn er i følge Berit Bae å ha venner og få delta i et lekefellesskap. I tillegg er det å ha god tilknytning til trygge voksne av stor betydning for barna. Vi må sørge for at alle barna er aktivt deltakende og har noen å leke med og knytte seg til. Vi må ha et ”våkent” blikk for samspillprosessene i barnegruppa, slik at vi kan fange opp de som faller utenfor. Deltakelse i et fellesskap handler også om at barna føler at de betyr noe, og at de har en virkning i fellesskapet.

Rommets betydning – Rommet må være tilrettelagt slik at barnet faktisk har mulighet til å kunne bruke sin medvirkning. Det handler blant annet om at bøker, spill, leker og annet materiell må være synlig og lett tilgjengelig for barna slik at de kan ta egne valg for hva de ønsker å gjøre. For de som er interesserte kan dere lese mer om dette i boken: ”Barnehagens Rom” av Eli Thorbergsen.

OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE

”Barnehagen skal i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem(...) Det må legges til rette for at barn kan ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole”

Barnehagen og skolen er institusjoner tilrettelagt for barn som skal utvikles i omsorg, danning, lek og læring. De er begge pedagogiske arenaer for barn i ulik alder, men de har forskjellige oppgaver. En stor ting som er felles for dem begge er å bidra til at barna skal få en god start på livet, og starte en livslang læring.

Foreldrene, barnehagen og skolen har et felles ansvar for at barnet møter skolen med entusiasme og lærelyst. Grunnlaget som legges i barnehagen, vil ha stor betydning for barns trivsel og læringsutbytte i skolen.

I barnehagen vår starter de eldste barna i skoleklubben når de går det siste året på Månepalasset. Klubben vil være en gang i uken og vil ta for seg ulike temaer som barna kan dra nytte av med tanke på skolestarten. Hensikten er ikke at barna her skal lære seg å lese og regne, men at de kan begynne å leke litt med tall, bokstaver, rim og regler, og skoleklubben kan da være med på å stimulere barnas lyst til å lære og til å bli mer selvstendige. Selvstendighet er en viktig del av barns læring når det kommer til skolestart.

Dette handler da om trygghet på seg selv, å kunne ta ordet, søke kontakt med andre, passe på tingene sine, klare seg selv på toalettet, kunne konsentrere seg og ta imot beskjeder. Dette er noe av det vi jobber med generelt i barnehagen og som de har mer fokus på i skoleklubben.

Skolebarna vil også få tilbud om å være med på skiskole i regi av Skiforeningen i Oslo. Skiskolen holder til på Trollvann og er en dag i uken, i fem uker. (perioden januar/februar).

På slutten av året reiser to voksne sammen med hele skolegruppen til Vangen leirskole. Her overnatter de to netter og følger programmet som leirskolen har satt opp. Her er det alt fra hesteridning, kanopadling, natursti og leirbål. En god opplevelse som barna tar med seg videre i sin "ryggsekk" fra barnehagen.

Når barnehageåret nærmer seg slutten blir ofte skolebarna invitert på besøksdag til skolen. Dette er noe som barna gjør i barnehetiden, sammen med en voksen. Skolene praktiserer litt ulikt, så det er ikke alle som inviterer til dette. Det som alle skolene rundt oss praktiserer er selvfølgelig innskrivning og førskoledager. Dette er det de foresatte som tar med barna på og de får her besøkt både skolen og sett på aktivitetsskolen. Barna får også hilse på lærerne under dette besøket. Når barna kommer tilbake bruker vi i barnehagen tid på å høre og snakke om hvordan de har opplevd dette første møtet med skolen.

Dersom det er spesielle ønske om informasjonsutveksling angående barnet, kan de foresatte ta kontakt med barnehagen eller omvendt. De vil da sammen med pedagogisk leder fylle ut et skjema hvor fokuset ligger på hva barnet kan og hva det mestrer, og hva det eventuelt trenger særskilt støtte til. Dersom det er behov for ekstra støtte og tilrettelegging, må samarbeidet etableres i god tid før skolestart.

VI LEKER, LÆRER, UNDRER OSS OG SKAPER....

Samtaler i samlingsstund. Å presentere et nytt tema i samlingsstund er en fin måte å bringe frem barnas assosiasjoner på. Barna inviteres til å dele sine tanker og refleksjoner med hverandre, i tillegg til at de får trening i å lytte til hverandre. Vi fokuserer på at hvert enkelt barn skal føle at det blir hørt og tatt på alvor. Dette tror vi vil motivere barnet til videre deltakelse og styrke barnets selvfølelse. Disse situasjonene er også fine muligheter for personalet til å fange opp barnas interesser, og dermed bruke dette i det videre arbeidet.

Litteratur, språk og drama. Vi ønsker å bruke drama og litteratur som en formidlingsmåte i arbeidet med de ulike temaene, men vi skal selvfølgelig også lese bøker bare for kosens skyld! Bøker og historiefortelling er noe de aller fleste barn har svært stor glede av, samtidig som det bidrar til barnets språkutvikling. Vi kommer til å lese for barna i samling og i mindre grupper, og kanskje vil historiene inspirere barna i leken? De voksne kommer til å legge til rette for både rollelek og drama inspirert av bøker og historier som vi leser, og barna inviteres til å bruke fantasien og språket til å dikte videre på historiene. Gjennom turene vi drar på vil vi også få mulighet til å se hvordan årstidene

og naturen kan brukes som stemningsskapende virkemiddel i historiefortelling og drama.

Sang, musikk og bevegelse. Vi kommer til å synge mye i løpet av året, akkompagnert av både trommer og gitar. Vi ser at så fort vi setter på musikk eller spiller trommer så kommer bevegelsene naturlig (enten man vil eller ikke!!:) Vi ønsker å bruke sang, musikk og bevegelse til å skape glede og samhold, og til å slippe oss løs. Gjennom sang, musikk og bevegelse kan vi også uttrykke ulike typer følelser, og vi har alle ulike måter å uttrykke oss på. Vi ønsker også å bruke musikk i fortelling og drama som virkemiddel for å skape ulike stemninger, og erfare hvordan musikk kan røre oss på ulike måter. I tillegg vil vi legge vekt på at barna skal bli kjent med tradisjonelle sanger tilknyttet ulike høytider, samtidig som vi også skal lære helt nye sanger. Sangene tilhørende trafikkopplæringen med Tarkus og Forut -aksjonen er alle sanger som både voksne og barn har blitt svært glad i, og som vi kommer til å fortsette å synge, danse og leke til.

Formingsaktiviteter. Vi ønsker å stimulere skapergleden hos barna gjennom å legge til rette for formingsaktiviteter av ulik karakter. Tegning, fargebehandling, maling, klipping og liming er blant aktivitetene vi vil legge vekt på. I tillegg ønsker vi å oppmuntre og stimulere barna til å iakttas estetiske fenomener og detaljer i møte med naturen og det fysiske miljøet. Vi håper på den måten å inspirere barna til å ta vare på naturen, og å bruke den som inspirasjon til å skape.

Fellessamling. Hver siste fredag i måneden skal vi ha fellessamling, hvor alle avdelingen samles og har samlingsstund sammen. Hvilke avdeling som har ansvar for samlingen går på rundgang. Hensikten med dette er at alle avdelingen skal få et lite innblikk i hva de to andre avdelingen på huset er opptatt av og interessert i. Vi ønsker å skape fellesfølelse og blir inspirert av hverandre! På fellessamlingene kommer det til å bli sang med instrumenter, lek, konkurranser, dramatiseringer både med voksne og barn og masse mer.

Mini-Røris. Mini-Røris er et lystbetont bevegelsesprogram laget for barn utarbeidet av Friskis og Svettis. Programmet har egen CD med fengende musikk som inspirerer til bevegelse. Røris er gøy og enkelt, og lett å henge med på både for barn og voksne. Vi kommer til å bruke dette aktivt, da vi synes det er et supert verktøy til å skape mer bevegelse og fysisk aktivitet i barnehagen. Røris er i tillegg med på å styrke barnas konsentrasjonsevner og motorikk, og det gir utløp for både energi og glede.

